

VERONIKA PRUŠOVÁ
S KOMENTÁRMI
MARIÁNA LEŠKA

ZRODIL HO MEČIAR
VYTIAHOL FICO
KONKURUJE KOTLEBOVI

HARABIN

KNIŽNÁ
EDÍCIA
DENNÍKA

**ZRODIL HO MEČIAR
VYTIAHOL FIGO
KONKURUJE KOTLEBOVI**

HARABIN

Veronika Prušová
s komentármi Mariána Leška

Copyright: Veronika Prušová, Marián Leško

N Press, s. r. o., 2019

Tlač: FINIDR, s. r. o.

Vydal: N Press, s. r. o., v roku 2019

ako svoju deviatu publikáciu

Vydanie prvé

ISBN 978-80-972394-9-7

Obsah

	Predslov.....	7
1	Zo sudcu prezidentský kandidát.....	11
	Aké mal „výsledky“ ako prvý muž justície.....	28
2	Straník.....	31
	Vždy bezohľadne a podľa dvojakého metra.....	56
3	Cesta na Najvyšší súd.....	59
	Vždy sa bráni útokom.....	72
4	Prvýkrát predsedom.....	75
	Svojoľnosť ako stála a nemenná vlastnosť.....	112
5	Minister vďaka Mečiarovi.....	115
	Prečo je ešte stále sudcom.....	154
6	V čele justície.....	157
	Ako zarobiť na vlastných prešľapoch.....	186
7	Obyčajný sudca.....	189
	Začiatok a koniec jedného priateľstva.....	210
8	Líder antisystému.....	213
	Zo systému priamo do čela antisystému.....	246

Homo mečiaris sa vracia

Ako každý, kto sa musel z profesionálnych dôvodov zaoberať osobou Štefana Harabina, viem celkom presne, prečo Veronika Prušová o ňom napísala knihu. Aj keby objekt jej záujmu chcel urobiť už len to, že odíde do dôchodku, aj tak by kniha o ňom mala zmysel. Lebo odpoveď na otázku, prečo je slovenské súdnictvo v takom biednom stave, v akom ešte stále je, súvisí do veľkej miery s tým, kto je Štefan Harabin a čo ako dlhoročný pán tretej moci v štáte vykonal. Lenže ako všetci vieme, história nie je hlavný dôvod, pre ktorý sa treba Harabinom zaoberať.

Ako kandidát na prezidenta má také preferencie, že sa nedá vylúčiť jeho postup do druhého kola prezidentských volieb. Ak by v ňom aj neuspel, v prípade, že sa prieskumy verejnej mienky potvrdia v praxi a získa tisíce hlasov, je veľmi pravdepodobné, že sa vydá cestou Radoslava Procházku – založí stranu, ktorá sa bude uchádzať o podporu už v najbližších parlamentných voľbách. Aj keď teraz vyhlasuje, že má záujem len o post prezidenta, lebo všetko ostatné je pod jeho úroveň a orol muchy nechytá, nedá sa mu veriť. Do svojej novej kariéry investoval príliš veľa, než aby ju nechal voľne odtečť do kanála. Všetko nasvedčuje tomu, že Harabin, ktorý bol od roku 1998 hlavnou postavou našej justície, chce v budúcnosti patriť medzi hlavné postavy slovenského verejného života. A je priam vo verejnom záujme, aby čo najviac ľudí vedelo, s kým a s čím máme – a zrejme aj budeme mať – do činenia.

Veronika Prušová napísala o ňom knihu ako reportérka, ktorá má tú výhodu, že bola takmer pri všetkom, o čom v nej hovorí. Pretože sa dlhé roky venuje problémom slovenského súdnictva, podstatné veci o Harabinovi si nevyčítala z novín, keďže práve ona o nich do novín písala. Najskôr v denníku SME a teraz v Denníku N. Fakt, že je reportérka, sa prejavil v spôsobe, akým píše. Nevyžíva sa v samoučelných štylistických bravúrach, ako

je to vlastné niektorým politickým komentátorom, ale usiluje sa o čo najpresnejší a najdôkladnejší súpis faktov. Drží sa starej dobrej novinárskej viery, že overené fakty sú najdôležitejším predpokladom na to, aby si čitateľ mohol vytvoriť na vec vlastný názor.

Až dovtedy, kým som si neprečítal jej text, som žil s pocitom, že nič podstatné zo „života a diela“ Štefana Harabina mi neušlo. Ale na viacerých miestach tejto knihy som sa presvedčil, že to bola z mojej strany len ilúzia. Tým, ktorí si myslia, že ich autorka nemá čím prekvapiť, môžem povedať iba toľko, že pôvodne som si to myslel aj ja.

Kto čítava Veronikine novinárske texty, vie, že ide o veľmi dôkladnú autorku. Ale až na veľkom priestore knihy jej dôkladnosť mohla naozaj vyniknúť. Je neunaviteľná v tom, aký faktický základ dokázala zozbierať ku všetkému, o čom píše. Štefana Harabina poňala naozaj komplexne – nič nevynechala a nič nezamľčala. V knihe je všetko, čo by ste o ňom mali vedieť. Aj keď je to niekedy viac, ako by ste vedieť chceli.

Jej text sa začína otázkou, prečo človek bez charizmy, ktorý patril k najmenej populárnym ministrom prvej vlády Roberta Fica, je zrazu na výslní a dokáže osloviť tisíce ľudí. Je to fascinujúca téma, najmä keď si uvedomíme, že v roku 2013, keď agentúra Focus urobila reprezentatívny prieskum verejnej mienky, na otázku, či Harabin prispieva k dôveryhodnosti súdництва, odpovedali kladne tri percentá opýtaných (!). Ako veľmi sa za posledných päť – šesť rokov musela zmeniť slovenská spoločnosť, ak sa z takej nedôveryhodnej osoby stal vážny prezidentský kandidát. Cesta k tomu však bola dlhá a kniha ju opisuje veľmi detailne.

Zaoberá sa tým, ako sa skutočnosť, že Harabin študoval právo za bývalého režimu a bol členom komunistickej strany, odrazila či neodrazila na jeho profesionálnej kariére. V jednom zmysle neodrazila, lebo v justícii nikdy nikomu nebola minulosť na príťaž, ale v inom áno: spôsoby z minulosti mu ku kariére veľmi

pomohli. Keď sa stal predsedom Najvyššieho súdu, urobil všetko, čo mohol, aby si zachoval kontrolu nad rozdeľovaním spisov. Preto tak zurvalo kládol odpor tomu, aby sa naplnil zákon a spisy sa pridelovali náhodne prostredníctvom elektronickej podateľne. Kniha vysvetľuje, prečo sa dostal do konfliktu s ministrami spravodlivosti v prvej i druhej vláde Mikuláša Dzurindu a ako zabránil svojmu odvolaniu. Venuje sa aj tomu, ako si začal budovať svoju kliku a prenasledovať všetkých, ktorí sa mu odmietli podriať. Prečo o funkciu predsedu Najvyššieho súdu v roku 2003 prišiel a prečo ho do hry o najvyššie posty v súdnictve vrátil Vladimír Mečiar.

A potom nasledujú už len brutálne a smutné kapitoly. Opisujú, ako minister a neskôr predseda Najvyššieho súdu zmenil Súdnu radu SR, najvyšší orgán samosprávneho súdnictva, na podriadený orgán, ktorý vykonával vôľu Štefana Harabina. Čoho všetkého sa pritom dopustil a komu všetkému ublížil. Veľmi detailne opisujú, ako si dokázal získať podporu sudcov aj tým, že v nich podporoval najhoršie vlastnosti – napríklad závisť, že sudcovia Špeciálneho súdu sú odmeňovaní inak ako ostatní sudcovia.

System, ktorému v súdnictve šéfoval Harabin, a system, ktorým vládol Robert Fico, sa navzájom doplňali a dlho sa zdalo, že skončiť môžu iba spoločne. V záverečných kapitolách sa autorka zaoberá témou, prečo a ako sa tento dvojsystem rozpadol. A opisuje cestu, ktorú po svojom druhom páde Harabin prešiel, aby sa stal prezidentským kandidátom antisystemovej alternatívy.

Pády a návraty nie sú jediným prvkom, ktorý spája Štefana Harabina s jeho protektorom Vladimírom Mečiarom. Peter Zajac o Harabinovi napísal, že je „posledným mohykánom biologického typu homo mečiarientis“. Kniha Veroniky Prušovej je dôkladom toho, že „homo mečiarientis“ našiel svoju novú podobu, a preto predstavuje aj novú hrozbu. Nikomu a ničomu nepomôže, ak pred ňou budeme zatvárať oči.

MARIÁN LEŠKO

1. Zo sudcu prezidentský kandidát

Človek bez charizmy, ktorý patril k najmenej populárnym ministrom. Zrazu je však na výslní a dokáže osloviť tisíce ľudí. Z každého kontaktu s ním cítiť, ako si to užíva, ako je čoraz viac presvedčený o svojom úspechu. Práve po ňom a ešte aj po obdive a moci totiž Štefan Harabin vždy túžil.

Kaviareň v centre Spišskej Novej Vsi je preplnená. Miesta na sedenie sú do posledného obsadené. Sú tu zastúpené všetky vekové kategórie – od dvadsiatnikov, možno prvovoličov, až po dôchodcov. Majú rôzne vzdelanie, mnohí vysokoškolské, no spája ich jedno – obdiv k sudcovi Najvyššieho súdu, niekdajšiemu ministrovi spravodlivosti, ktorý bol roky aj prvým mužom justície. K prezidentskému kandidátovi Štefanovi Harabinovi.

Ten na stretnutie prišiel aj napriek tomu, že ešte rehabilituje po operácii kolena. Oficiálne má hovoriť o svojej knihe Súdnosť, ale všetci v miestnosti vedia, že je to len zámienka. Diskusia je predovšetkým o prezidentských voľbách. A ľudia v miestnosti hltajú každé jeho slovo. Počúvajú a pritakávajú. V prívale slov, ktoré Harabin chrlí, je ťažké sa zorientovať a nájsť pravdu. A načo ju vlastne hľadať, veď kto iný by mal mať pravdu, ak nie sudca, presviedča divákov. Harabin predsa nikdy nekonal v rozpore so

zákonom, dodáva. Už je tou frázou povestný. Opakuje ju donekonečna, hoci jeho minulosť svedčí o opaku. Ľudia v miestnosti na to, čo bolo kedysi, nemyslia. Majú pred sebou národného a kresťanského kandidáta, ktorý sa pasuje do roly záchrancu republiky. Vidí štát v rozklade a seba ako toho, kto to tu dá do poriadku. Často sa vyjadruje nevyberaným slovníkom nehodným sudcu, ale aj na to existuje ospravedlnenie: „Aj on je len človek. Jeden z nás.“ Jeho priaznivci nedajú naňho dopustiť. To, že by to vo voľbách nemuselo vyjsť, si nikto z nich nepripúšťa.

Hovorí, že keď sa stane prezidentom a v júni 2019 vystrieda v Prezidentskom paláci Andreja Kisku, pôjde do svojho rodiska, Ľubice pri Kežmarku, k hrobu svojich rodičov. Spolu s najbližšími tam položí kvety a zapáli sviečky, aby sa im poďakoval za to, ako ho vychovali. Spod Tatier sa presunie do hlavného mesta a jeho cesta povedie na Slavín, kde si zase uctí pamiatku ruských vojakov. Poďakuje im za to, že nás v druhej svetovej vojne oslobodili. „A potom si sadnem na zadok a budem robiť,“ hovorí o svojich plánoch vo funkcii.

Nenápadný youtuber

Na svojej kandidatúre pracoval viac ako dva roky. Postupne, krok za krokom. Mnohí nerozumeli, prečo sa nemotorne nakrúca na videá a ešte ich aj zverejňuje. Nerozumeli jeho „prevratným“ rozsudkom, ktorými zámerne išiel proti väčšine sudcov Najvyššieho súdu. Mal to však premyslené. Chcel upútať pozornosť. Vyprofiloval sa ako líder antisystému. On, ktorý preplával komunistickým režimom bez ujmy a rozbehol v ňom úspešnú kariéru. Pokračoval v nej aj po novembri '89. O jeho kariérny vzostup sa postarala trojica Mečiar – Slota – Ľupták, keď ho povýšili do funkcie predsedu Najvyššieho súdu. Neskôr trojica Mečiar – Fico – Slota, keď z neho urobili ministra spravodlivosti, ktorý po troch rokoch išiel priamo z vlády do čela justície, ktorá by mala byť nezávislou tretou mocou. Bol pri tom, keď sa v prvej Ficovej

vláde bezostyšne kradlo a svojím pôsobením v nej tento kabinet legitimizoval, či sa mu to páči alebo nie. Vraj neskôr precitol a pochopil. No to sa stalo, až keď prišiel o funkcie a začal byť pre Fica nepohodlný. Až vtedy začal poukazovať na korupciu, rozkrádanie štátu a jeho rozklad. To, že aj on osobne k tomu prispel, odmieta.

Dnes je späť a užíva si výslnie, ktoré mu zabezpečuje jeho sociálna bublina. Vytvoril ju cez sociálne médiá a darí sa mu ju udržiavať. Prieskumy naznačujú, že je vážnym kandidátom so šancou dostať sa do druhého kola. A tam sa môže udiat čokoľvek, stačí si spomenúť na príbeh Ivana Gašparoviča. Ako sa však stalo, že niečo také je vôbec možné? Veď pred desiatimi rokmi ako minister spravodlivosti patril k najmenej populárnym členom vlády. Je „paušálne nesympatický“, vysvetľovala jeho prepad v rebríčkoch popularity sociologička Sylvia Porubánová. „Chýba mu charisma, je ľudsky aj politicky nečitateľný a v porovnaní s predchodcami si nedokázal udržať od tela škandály.“¹

Dnes už čitateľný je. Hovorí ľuďom to, čo chcú počuť. Majú strach z migrantov, tak túto tému živí. Vyzýva na zastavenie riadenej migrácie a o marrákešskom pakte hovorí ako o dokumente, ktorý rozloží náš štát. On, trestný právnik, predsa vypracoval analýzu, ktorá jasne hovorí, že je to záväzný dokument. Čo tam po tom, že odborníci na medzinárodné právo jeho názor spochybňujú. Harabin predsa žiaden iný názor ako ten svoj nepripúšťa. A tak publikum zabáva zosmiešňovaním šéfa diplomacie Miroslava Lajčáka, ktorý pakt presadzoval, lebo vraj chce riadiť migráciu: „Hovorí, že migrácia tu vždy bola, je a bude? Tak ja mu odpovedám, že aj homosexualita a pedofília tu vždy boli, sú a budú. Tak poďme ich teda riadiť,“ glosuje a ľudia sa smejú. Taký je on, sudca Najvyššieho súdu. Za každú cenu zosmiešniť, zhodiť pod čiernu zem. A keby sa dalo, tak kritikov a neprajníkov ešte udupať. Ak si niekto myslí, že sudcovia sú elitou národov, potom on je príkladom toho, ako veľmi sa mýli. Ak to omyl nie je, prečo sa elita pred ním nebráni? Prečo už roky toleruje Harabina vo svojich radoch?

Podľa sudcu Najvyššieho súdu Juraja Klimenta nie je tragédiou slovenskej justície ani tak to, že do jej čela sa dostala osoba s absolútne deformovanou predstavou o spravodlivosti, ale skutočnosť, že ostatní sudcovia túto osobu postupne neizolovali a nevytesnili z justičného prostredia. Naopak, začali sa tejto deformovanej predstave prispôsobovať a dokonca ju aj podporovať.² Kto teda za Harabina môže? Ako je možné, že je stále pri sile a centrom verejného diania?

Väčšina sudcov odpovedá rýchlo. Môžu za to politici. Oni mu dali moc. Exministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská má v tom tiež jasno. Môžu za to sudcovia, pretože v posledných rokoch mali veľa príležitostí, aby sa s ním vyrovnali, no oni tieto šance premárnili. Majú právo podávať disciplinárne návrhy a aj ho potrestať. Ale nenašli na to silu. Možno je za tým takmer dvadsaťročné pôsobenie Harabina na čele justície. Veľa toho vie a aj si veľa pamätá. Možno na každého niečo. Je agresívny a útočný. Ísť s ním do konfrontácie je mimoriadne nepríjemné. Nie každý má povahu nechať sa takým človekom špiniť. Ale skutočne sa s ním nedokázali vyrovnáť iba sudcovia? Veď to boli predsa ústavní sudcovia, ktorí ho v roku 2003 obrali o možnosť stať sa znovu predsedom Najvyššieho súdu. A prvý raz ho poslali do zabudnutia. A kto ho z neho vytiahol? Líder Smeru Robert Fico a predseda HZDS Vladimír Mečiar. Oni z neho urobili ministra spravodlivosti. Dali mu do rúk moc, akú dovtedy nemal. Kvôli vlastnému prospechu ho postavili do čela justície za asistencie mlčiacej väčšiny sudcov. Zodpovednosť teda nesú všetci tí, vďaka ktorým sa dostal na posty, a aj tí, ktorí sa mu poslušne podriaďovali.

Rodák spod Tatier

„Som Spišiak, Goral, Tatranec, Slováč. Všade sa dobre cítim, všade na Slovensku som ako doma,“ presviedča Harabin po diskusií v Spišskej Novej Vsi svojich fanúšikov. Domov, do svojho rodis-

ka, to má na skok. Je z Ľubice, obce susediacej s Kežmarkom. Lenže domov už tak často nechodieval. Miestni ho vídávajú akurát na veľké sviatky. Príde na cintorín a do kostola. Vôbec nemajú chuť sa o ňom rozprávať. Naraziť na nejakého Harabinovho príbuzného pod Tatrami nie je problém. Pochádza z desiatich detí, takže ako sa zvykne chváliť, má asi 150 až 200 sesterníc, bratrančov, neterí a synovcov. Ľubičania však diskusiu o ňom väčšinou rýchlo uzavrú s tým, že odkedy odišiel na gymnázium, tak s ním vlastne ani neboli. A to bolo pred viac ako štyridsiatimi rokmi. Ani o jeho kandidatúre veľa nehovoria, a tak paradoxne jediné, čo v Ľubici pol roka pred prezidentskými voľbami svietilo, bol plagát Harabinovej protikandidátky Zuzany Čaputovej.

Ani len do kolónky slávnych rodákov sa neprepracoval. Dalo by sa namietat, že žijúci hrdinovia sa tam nedostávajú. Lenže medzi slávnymi rodákmi sa spomína dvojnásobná majsterka Európy v súbornom cvičení kata Marcela Remiašová.³ Dostala prednosť pred niekdajším prvým mužom justície. Okrem nej sa Ľubica chváli Davidom Fröhlichom, jedným z najväčších vedcov v 17. storočí, lekárom Gustavom Grotkowszkým či jazykovedcom a učiteľom Viktorom Lumtzerom. Nie je však vylúčené, že raz sa Harabin do tejto spoločnosti dostane. Možno nie za svoje pôsobenie v justícii, ale ako veľký podporovateľ miestnej pravoslávnej cirkvi. Miestni síce o ňom nehovoria radi, ale keď už niečo prezradia, tak to, že bez neho by pravoslávny kostol v Ľubici nestál. „Sú to pekné reči, ale realita je iná. V žiadnom prípade to tak nie je,“⁴ skromne zahmlieva Harabin. No bývalý starosta Peter Repčák hovorí, že Harabin určite pomohol postaviť kostol. Peniaze vraj zohnal z gréckej ambasády.

Harabinovci boli v Ľubici známi. Ich rodný dom v obci vyniká. Je červený, má vynovenú fasádu, hoci rodina niekdajšieho ministra sa o jeho rekonštrukciu nepričinila. Dom im už dávno nepatrí. Vlastnil ho výtvarník a niekdajší obecný poslanec Ladislav Majoroši. Kúpil ho, keď ešte na prízemí v jednej malej miestnosti žila Harabinova mama. V tom čase bol dom veľmi zanedbaný.

Výtvarník jeho stav prirovnával k ruine hradu Strečno. O histórii domu vedel veľa. Jeho pôvodným majiteľom bol údajne najbohatší gazda dediny Emil Scholz. Bol to Nemec, ktorého rovnako ako všetkých ostatných Nemcov po druhej svetovej vojne vystaňovali. Dom sa uvoľnil a dostali sa k nemu Harabinovi rodičia. Ako je to možné? „Tak ako väčšina sa hlásili k partizánom, tak to bol konfiškát. Dostali to do vienka ako väčšina tých, ktorí vtedy stáli na správnej strane,“ vysvetlil Majoroši.

Harabin nám však predkladá inú históriu svojej rodiny. Jeho otec bol v Ľubici údajne významnou osobou. O rodnej dedine hovorí s hrdosťou. „Je to najväčšia obec, ktorá nie je mestom. Má osemtisíc obyvateľov,“ začína genézu svojej rodiny. Lenže ten údaj nesedí. Podľa oficiálnej stránky dediny žije v Ľubici zhruba polovica Harabinovho „odhadu“. Ale späť k jeho otcovi, ktorý na začiatku 20. storočia, tak ako mnohí z tohto kraja, odišiel do Ameriky. Pracoval v bani, kde zarobil peniaze, za ktoré po návraťte nakúpil role. „Mali sme vyše dvadsať hektárov a šesť párov koní,“ hrdí sa Harabin. Keď vypukla druhá svetová vojna, jeho otec musel narukovať. Z východu ho odvelili do Sovietskeho zväzu, kde však dezertoval. „Povedal, že on proti Slovanom bojovať nebude. A tak ho potom chceli zlanáriť do Slovenského národného povstania, ale to povedal, že proti svojmu štátu bojovať nebude,“ spomína na otca. To, že sa do Povstania nezapojil, mu vraj napokon nikto nevyčítal. Pretože nebojoval proti Sovietom, mohol sa po vojne angažovať pri vzniku národných výborov. „Nebol to žiaden dedinský tupec. Sledoval dianie, bol veľmi angažovaný.“ Do komunistickej strany však nikdy nevstúpil. Keď komunisti prevzali moc, začali Harabina seniora lámať ako prvého, nech vstúpi do družstva. Nechcel. „Najlepšie role mu síce zobrali, ale on do družstva nikdy nevstúpil,“ hovorí Harabin a dodáva, že nejaké polia im ostali. Boli však na periférii dediny, a keď vraj na ne chceli ísť, museli vstávať aj o hodinu či dve skôr, aby sa tam dostali včas.

Štefan, najmladší z desiatich detí, otcovi pomáhal. Po odchode

starších súrodencov z domu totiž ostal pri rodičoch len on a sestra. „Ja ako chlapec som bol s otcom, my sme gazdovali, sestra s mamou,“ spomína Harabin s tým, že obom rodičom až do smrti vykal. Štefan ako najmladší bol „líblingom, benjamínkom“ celej rodiny, ale ani on sa nevyhol prísnej výchove. „U nás v rodine bola štandardná disciplína. Každý vedel, čo má kto robiť. Bolo to ako výcvik rangers. Každý musel vedieť, kde kedy má byť. Ak by ktokoľvek porušil režim, zlyhali by veci,“ prezrádza Harabin. Otca si však dlho neužil. Keď mal pätnásť rokov a nastúpil do prvého ročníka gymnázia, tak mu zomrel. Dostal rakovinu. „Posledné roky nás gazdovanie neuživilo. Otec musel robiť aj v Tatranskom podniku miestneho priemyslu. To ho asi dokatovalo,“ prezrádza. Výchovu nad najmladším bratom potom prevzal František, neskôr riaditeľ bilingválneho gymnázia v Košiciach a svedok na mnohých pojednávaniach, kde sa Štefan súdil o ochranu osobnosti. Dosvedčoval, ako veľmi sa jeho brata dotkli žalované výroky či články a ako zasiahli jeho česť. Keď sa Harabina opýtame, ktorý zo súrodencov mu bol najbližší, bez zaváhania povie, že práve „Fero“.

Harabin na polia už dávno chodiť nemusí, no na tatranské zemiaci nedá dopustiť. Vraj konzumuje iba tie. Posielajú mu ich súrodenci.⁵ Jeho kamarát zo školy Peter Skybjak je jeden z mála Lubičanov, ktorý bol ochotný porozprávať sa o slávnejšom spolužiakovi. S nadšením v hlase ukazuje budovu, kde kedysi chodievali do prvých dvoch ročníkov. Medzičasom sa z nej stalo sídlo obecnej polície. Z veľkej telocvične je zase fitnesscentrum. Skybjak je naň ako správca patrične hrdý. Keď s exkurziou skončí, spomína na bývalého spolužiaka. „Bárs dobrý kamarát on bol. Chodil som aj k nim a vtedy ma jeho mama ponúkla tým, čo mali na obed.“ Spomenie ešte aj to, aký bol Štefan dobrý futbalista. Hrával za Tatran Lubica, ale len dovtedy, kým si vážne nezranil koleno.

Cesty kamarátov sa rozdelili, keď išli na strednú školu. Štefan si vybral kežmarské gymnázium. V tom čase ešte vôbec nebol

rozhodnutý pre právo. „V dejepise som bol absolútne najlepší, aj som z neho maturoval. Lenže na históriu na filozofickú fakultu by som sa asi nedostal. Brali tam asi len dvoch či troch. Keďže na práve sa robili testy aj z dejepisu, tak som išiel na právo,“ hovorí Harabin pri našom stretnutí. „Okrem toho, otca všetci v dedine volali fiškal.“ V roku 1976 nastúpil na Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. V rovnakom roku nastúpil na školu jej čerstvý absolvent, dnes profesor a bývalý ústavný sudca Alexander Brösl.

„Nijako osobitne sa vtedy nevynímal,“⁶ zaspomínal si Brösl v jednom rozhovore na Harabina ako študenta. V rokoch 2011 a 2012 sa stretávali na zasadnutiach Súdnej rady, kde sa veľmi často dostávali do ústnych potýčok. Vyvrcholením bolo, keď sa ho Harabin spýtal, či je príčetný. Nazval ho komunistickým teoretikom leninského práva. Brösl sa bývalému študentovi vždy snažil argumentovať pokojne a trpezlivo, ale nakoniec jednu výmenu názorov uzavrel s tým, že sa hanbí za to, že bol jeho učiteľom. „Na Súdnej rade mi povedal, že si ‚pamätáme na tvoje prednášky, máme ich zapísané, takže vraj vie, čo som bol zač. Len dodávam, že ako mladý asistent som neprednášal, viedol som len zopár seminárov... Označenie za komunistického teoretika neberiem. Od nástupu na fakultu v roku 1976 boli mojím predmetom dejiny politického a právneho myslenia. V tom čase bol však môj predmet výnimočný, mohol som načrieť do zdrojov právneho myslenia, vysvetľovať, odkiaľ vychádza, a vstrebávať a šíriť európsku právnu kultúru, do čoho mi nikto nezasahoval.“⁷

Pozitívnejšie na niekdajšieho absolventa spomína bývalý dekan fakulty Jozef Suchoža. Pamätá si ho ako veľmi dobrého študenta. „Vyznačoval sa nesmiernou pracovitosťou, skromnosťou, cieľavedomosťou a slušnosťou.“ Na otázku, či je hrdý, že ho učil, však profesor neodpovedal. Vraj mu neprísluší hodnotiť obdobie po ukončení školy. Aj ďalší bývalí pedagógovia potvrdzujú, že Harabin bol veľmi cieľavedomý. Svojím správaním, no ani vedomosťami však nevynikal. Nazvali ho šedým priemerom. On si na

roky štúdia spomína inak. „Všetky skúšky počas celého štúdia za jedna. Máš byť prečo hrdá na svojho syna,“⁸ povedal vraj Harabin mame na promócií. Užíval si, že to bol deň, keď sa stal stredobodom pozornosti celej rodiny. Pod jeho úspech sa podpísala aj prísna mama. Po skúškach ho vraj vždy vítala so slovami, aby ukázal index, a až potom mu nabrala z jedla.⁹

Nezломný od rodu

Ako dieťa chcel byť futbalistom alebo prezidentom. Dnes hovorí, že by nikdy nechcel robiť udavača ani novinára, ktorý za socializmu ospevoval pracujúci ľud a dnes píše „pravicové“ komentáre proti bývalému režimu. Vraj veľa pracuje a číta. Ale rozprávať sa s ním dá len o práve, histórii a futbale. Peniaze mu vraj veľa nehovoria, starostlivosť o ne prenecháva manželke. No najradšej ich utráca za knihy. Jeho ľudským vzorom je jeho otec. Doslova sa v ňom videl. „Bol to hrdý a čestný chlap. Nič ho nezlomilo. Takí sme my Harabinovci. Nezlomní,“¹⁰ spomína na neho a toto posolstvo vraj odovzdával aj svojmu synovi Braňovi, mimochodom, tiež sudcovi. To nie je všetko z ich rodinnej výbavy. Pri spomienke na otca Harabin hovorí, že to bol práve on, kto mu kládol na srdce, aby nikdy nebol mäkký. „Keď budeš mäkký, stane sa z teba handra, do ktorej si ktokoľvek otrie baganče.“¹¹

Harabin o sebe vyhlasuje, že nikdy nerobí kompromisy, ak ide o bezcharakternosť a klamstvo. Nemá ospravedlnenie ani pre karieristov, ktorí sa dostanú na vrchol po chrbtoch iných a „cez mŕtvolu“. V rodine však robí kompromisy každý deň. Odpustiť dokáže, lebo bez toho sa nedá žiť, no zabúda ťažko. Na ľuďoch si vraj váži ľudskosť, empatiu a zmysel pre humor. Neznáša zákernosť a pchanie sa niekam. Jeho nesplneným želaním je, aby sa skončila éra osobnej pomsty voči jeho osobe, pretože sa tým zbytočne traumatizuje spoločnosť. Takto v skratke sa predstavil v roku 2011 pre spriaznený mesačník Extra plus.¹²

Prezradil o sebe aj to, že na opustený ostrov by si vzal rodinu,